

УДК 342.25(477)

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ДОСТРОКОВОГО ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ СІЛЬСЬКОГО, СЕЛИЩНОГО, МІСЬКОГО ГОЛОВИ ЗА РІШЕННЯМ ВІДПОВІДНОЇ РАДИ

Григорій САЛВОН,

асистент кафедри державного будівництва
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

SUMMARY

Article is devoted to improving the legal regulation of early termination of the chairman of village, township or city by decision of the local council. It is analyzed the legal basis and practice of realization of such municipal sanction in Ukraine. It is shown a lot of examples of early termination of the chairman of village, township or city by decision of the local council in different regions of Ukraine. It is analyzed in detail the procedure of realization of such municipal sanction on the basis of which it is focused on the existing gaps and collisions in the national legislation of Ukraine. It is proposed solutions to existing problems, including through amendments and additions to current municipal legislation of Ukraine.

Key words: local governments, municipal liability, municipal sanctions, termination of the chairman of village, township or city, the local council, local community.

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена питанням удосконалення правової регламентації дострокового припинення повноважень сільського, селищного, міського голови за рішенням відповідної ради. Аналізується стан правової основи та практика реалізації такої муніципально-правової санкції в Україні. Наводиться низка прикладів застосування дострокового припинення повноважень сільського, селищного, міського голови за рішенням відповідної ради в різних регіонах України. Детально розглядається порядок реалізації такої муніципально-правової санкції, на основі чого акцентується увага на наявних прогалинах і колізіях у національному законодавстві України. Пропонуються варіанти вирішення наявних проблем, зокрема за допомогою внесення змін і доповнень у чинне муніципальне законодавство України.

Ключові слова: місцеве самоврядування, муніципально-правова відповідальність, муніципально-правові санкції, припинення повноважень, сільський, селищний, міський голова, місцева рада, територіальна громада.

Постановка проблеми. Побудова оптимальної моделі організації влади на місцевому рівні й удосконалення взаємозв'язків усередині неї завжди є актуальним питанням для будь-якої демократичної держави. Еволюція суспільних відносин у сфері місцевого самоврядування вимагає постійного оновлення законодавства, а також усебічного наукового дослідження як нових правових інститутів, так і тих, що існували дотепер, але в сучасних умовах набули нового змісту. На сьогодні актуальною проблемою в Україні є пошук підходів до децентралізації публічної влади. У зв'язку з цим мають місце спроби проведення низки реформ, пов'язаних із розподілом повноважень усередині системи публічної влади та оновленням законодавчої бази з метою надання органам місцевого самоврядування більшої самостійності. Існування автономних органів і посадових осіб місцевого самоврядування, наділених широким спектром повноважень, неможливе без створення належного механізму їх відповідальності.

Актуальність теми. Схожою проблемою займалися українські вчені: М.О. Баймуратов, О.В. Батанов, П.М. Любченко, О.Ю. Лялюк, О.Г. Остапенко, В.Ф. Погорілко, К.Є. Солянник, Ю.В. Ткаченко, В.Л. Федоренко, О.Ф. Фрицький та інші, а також науковці інших країн світу, зокрема І.О. Алексєєв, І.В. Видрін, М.С. Долгополова, К.С. Ізмайлова, К.М. Заболотських, А.О. Кондрашов, М.О. Краснов, О.О. Кутафін, В.І. Фадєєв, Г.М. Чеботарьов, М.М. Черногор, К.С. Шугріна й інші. Їхні праці були присвячені переважно питанням юридичної

відповідальності органів і посадових осіб місцевого самоврядування, у тому числі й муніципально-правової відповідальності, але комплексного аналізу дострокового припинення повноважень сільського, селищного, міського голови за рішенням відповідної ради не було проведено.

Метою статті є аналіз правової регламентації такої муніципально-правової санкції, як дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови за рішенням відповідної ради, а також практики її реалізації в Україні, на основі чого запропоновані шляхи вирішення наявних проблем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед форм реалізації муніципально-правової відповідальності органів і посадових осіб системи місцевого самоврядування є така муніципально-правова санкція, як дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови за рішенням відповідної ради, що закріплена у ст. ст. 26, 42, 59, 79 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», де викладені підстави та порядок її реалізації [1].

За частотою реалізації це одна із найуживаніших муніципально-правових санкцій в Україні. Додатково порядок прийняття рішення відповідною місцевою радою щодо дострокового припинення повноважень сільського, селищного, міського голови регулюється Регламентом цієї ради, хоча з огляду на ст. 146 Конституції України [2] питання відповідальності органів і посадових осіб місцевого самоврядування повинні визначатись законом.

Варто зазначити, що сільський, селищний, міський голова не має аналогічних повноважень щодо відповідної місцевої ради. Так, він є головною посадовою особою місцевого самоврядування, обирається безпосередньо територіальною громадою, представляє її інтереси та волю у своїй діяльності тощо, але норми муніципального права України не надають йому можливості самостійно достроково припинити повноваження відповідної ради [3]. Така позиція законодавця є виправданою, адже місцева рада є колегіальним органом, що припускає виваженість і поміркованість у прийнятті рішень, а також представництво волі широкого загалу, майже всіх членів територіальної громади. До того ж якщо рішення щодо дострокового припинення повноважень відповідного сільського, селищного, міського голови має підтримку 2/3 депутатів відповідної ради й більше (ч. 3 ст. 79 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1]), то це вагома підстава. Такий факт свідчить про серйозні недоліки в роботі головної посадової особи системи місцевого самоврядування.

Завдання сільського, селищного, міського голови як єдиноначального суб'єкта публічної влади – оперативне вирішення питань місцевого значення, які віднесені до його компетенції. Проте законодавчо визначено, що в разі виявлення сільським, селищним, міським головою фактів неналежної роботи відповідної місцевої ради, він може призначити місцевий референдум, поставивши на голосування питання дострокового припинення повноважень цієї ради (ч. 3 ст. 78 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1]). І тоді вже територіальна громада вирішуватиме: припинити достроково повноваження ради та сформувати новий її склад, чи дати їй можливість у тому ж складі ліквідувати факти порушення законодавства й здійснювати надалі власні повноваження належним чином. У цьому і проявляється мета існування муніципально-правової відповідальності – забезпечити належну роботу органів і посадових осіб системи місцевого самоврядування та їхню відповідальність саме перед територіальною громадою як первинним суб'єктом системи місцевого самоврядування.

На сьогодні в Україні немає єдиної процедури реалізації муніципально-правових санкцій. Кожний захід муніципально-правової відповідальності має власний порядок реалізації. Проте варто зазначити, що, відповідно до ст. 146 Конституції України [2], ч. 2 ст. 74 та ч. 3 ст. 75 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1], питання відповідальності органів і посадових осіб системи місцевого самоврядування, зокрема підстави, порядок та випадки застосування кожної муніципально-правової санкції повинні визначатись виключно законами України.

Порядок реалізації такої муніципально-правової санкції, як дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови за рішенням відповідної ради, передбачений ч. 3 ст. 79 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1]. Якщо сільський, селищний, міський голова порушує Конституцію або закони України, права і свободи громадян, не забезпечує здійснення наданих йому повноважень, то його повноваження можуть бути достроково припинені за рішенням відповідної ради, прийнятим шляхом таємного голосування не менш як 2/3 голосів депутатів від загального складу ради.

Практика діяльності місцевих рад свідчить, що в разі розгляду такого питання місцевою радою іноді сільський, селищний, міський голова чи депутати відповідної ради вказують на необхідність урахування голосу сільського,

селищного, міського голови під час підрахунку загальної кількості голосів. Так, наприклад, 24 квітня 2013 р. на пленарному засіданні сесії Черкаської міської ради було проведено таємне голосування з приводу дострокового припинення повноважень Черкаського міського голови, у якому взяли участь 43 депутати [4]. Однак за результатами підрахунку кількості голосів рішення було визнано не прийнятним. Голова лічильної комісії зачитав протокол лічильної комісії позачергової сесії, і за результатами голосування лічильна комісія виявила, що один бюлетень зник, один бюлетень був визнаний недійсним, один депутат проголосував проти, а отже, за прийняття рішення про дострокове припинення повноважень Черкаського міського голови проголосувало 40 депутатів із 60 депутатів загального складу ради. Голова лічильної комісії також зазначив, що така кількість голосів є достатньою, відповідно до ч. 3 ст. 79 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», адже «мер не входить до повного складу міської ради, і тому його голос можна не враховувати». Проте протокол підписаний лише чотирма із п'яти членами лічильної комісії. Один із членів лічильної комісії підписав протокол з особливою думкою, зазначивши при цьому, що «за легітимну відставку мера мало б проголосувати 2/3 складу ради (в Черкаській міськраді 60 депутатів і міський голова)», тобто 41 депутат міськради. Наступним питанням, що ставилося на голосування в Черкаській міськраді, було затвердження протоколу лічильної комісії, за що проголосувало 39 депутатів міськради. Після сесії прес-служба Черкаської міськради оприлюднила офіційну позицію: «Рішення про дострокове припинення повноважень міського голови Одарича Сергія Олеговича на позачерговій сесії Черкаської міської ради не було прийнято. За проголосувало – 40 депутатів, 1 – проти, 1 бюлетень зіпсований. Стаття 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» говорить, що «при встановленні результатів голосування до загального складу сільської, селищної, міської ради включається сільський, селищний, міський голова, якщо він бере участь у пленарному засіданні ради, і враховується його голос» [5].

Справді, ч. 2 ст. 59 містить таке положення. Проте з огляду на зазначене, потрібно указати про наявність змістової колізії в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1], яка вирішується загальним правилом, напрацьованим теорією та практикою правозастосування. Норма ч. 3 ст. 79 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1] є спеціальною, порівняно із загальною нормою ч. 2 ст. 59 цього Закону. До того ж у ч. 2 ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1] вказується: «Рішення ради приймається на її пленарному засіданні після обговорення більшістю депутатів від загального складу ради, крім випадків, передбачених цим Законом», тобто із зазначенням, що є винятки з цього правила, зокрема, які містяться у ст. 79 цього Закону. Отже, у цих правовідносинах має застосовуватись норма спеціальна, яка зазначена в ч. 3 ст. 79 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»: рішення має бути прийняте шляхом таємного голосування не менш як двома третинами голосів саме депутатів від загального складу ради. При цьому голос відповідного сільського, селищного, міського голови враховувати не потрібно.

Порядок прийняття рішення місцевої ради з цього питання аналогічний порядку прийняття будь-яких інших рішень ради, за винятком кваліфікованої більшості голосів, закріпленій, як правило, у Регламенті відповідної

місцевої ради [6], відповідає положенням Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1], що стосуються питань розробки та прийняття рішень місцевої ради. За загальним правилом це питання розглядається у відповідних постійних комісіях, а потім до порядку денного сесії (пленарного засідання) уноситься відповідний пункт. У результаті розгляду цього питання на пленарному засіданні обирається лічильна комісія або ж підрахунком голосів займається лічильна комісія, яка вже створена на цій сесії. Голосування відбувається таємно, шляхом подачі бюлетенів. За дострокове припинення повноважень повинно висловитись не менше ніж 2/3 депутатів від загального складу відповідної ради. Після підрахунку голосів оголошуються результати голосування. За результатами голосування готуються рішення відповідної ради, яке підписує головує, у тому числі сільський, селищний, міський голова, повноваження якого достроково припиняються.

Якщо особа, повноваження якої припиняються достроково, бере активну участь у цьому пленарному засіданні, то існує велика ймовірність того, що вона всіляко чинитиме опір проведенню цієї процедури: головує може не підписувати прийняте радою рішення, оголосити пленарне засідання чи сесію закритим і не допустити голосування з приводу цього питання, оголосити перерву тощо, тим самим також чинити опір прийняттю відповідного рішення. Такі випадки відомі у практиці функціонування місцевого самоврядування в Україні. Наприклад, у м. Збараж Тернопільської області міська рада пропонувала внести до порядку денного питання стосовно дострокового припинення повноважень міського голови, який був головою на цьому пленарному засіданні. Але він відмовився ставити це питання на голосування, посилаючись на різні причини. Після цього депутати обговорили це питання в постійних комісіях, і на наступне пленарне засідання воно уже було внесено до порядку денного й поставлено на голосування. У результаті таємного голосування більше ніж 2/3 депутатів від загального складу міської ради висловили своє рішення за дострокове припинення повноважень міського голови. Установлення результатів голосування здійснювалось публічно, із відеофіксацією. Проте міський голова все одно звинуватив міську раду у фальсифікації підрахунку голосів, фабрикації результатів голосування і заявив, що він оскаржуватиме його в суді. Підписувати прийняте рішення міської ради він відмовився [7].

Варто зазначити, що муніципальне законодавство України не містить альтернативи, якщо головує відмовляється підписувати прийняте радою рішення. Звичайно, безпідставна відмова від підпису рішення, прийнятого місцевою радою, є протиправною поведінкою сільського, селищного, міського голови. Але в будь-якому разі така ситуація може мати місце, а закон не надає іншого варіанта. Уважаємо, що, по-перше, закон чи Регламент місцевої ради (у разі законодавчого закріплення такої можливості додаткового врегулювання цих питань у регламентах відповідних місцевих рад) повинен забороняти брати активну участь у такому засіданні особи/особам, повноваження якої/яких достроково припиняються. Це може мати вияв, наприклад, у нормах про відсторонення зазначеної особи від здійснення повноважень на період розгляду радою цього питання. По-друге, у будь-якому разі треба мати альтернативу в підписанні рішення місцевої ради, якщо головує відмовився чи з інших причин не може підписати рішення відповідної ради. Таке право може бути надано, наприклад, секретарю ради чи іншій особі,

яка головує на цьому засіданні, відповідно до положень Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1] та Регламенту відповідної ради. Такі правила допоможуть вирішити схожу ситуацію й в інших випадках прийняття рішень місцевих рад.

Допускаємо, що порядок дострокового припинення повноважень суб'єктів муніципальної влади за рішенням відповідної ради має передбачати певні гарантії особи, повноваження якої достроково припиняються. Наприклад, право виступу для пояснення ситуації, що склалася, для надання відповідей на запитання депутатів тощо. І це стосується дострокового припинення повноважень як сільського, селищного, міського голови, так і інших осіб місцевого самоврядування, повноваження яких можуть бути достроково припинені за рішенням відповідної ради.

Відповідно до п. 2 ч. 7 ст. 79 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1], повноваження сільського, селищного, міського голови припиняються достроково, а відповідна особа звільняється з посади з дня прийняття відповідною радою рішення про дострокове припинення повноважень.

До 2010 р. практика реалізації цієї муніципально-правової санкції, як указують аналітики [8], мала лише поодинокі прояви й тільки стосовно міських голів міст обласного значення, сприймалися суспільством як винаток. У таких випадках, як правило, головним мотивом і рушійною силою дострокового припинення повноважень міського голови ставали їх конфліктні відносини із депутатами місцевої ради. Після виборів 2010 р. ситуація суттєво змінилась, і протягом менше ніж двох років уже в кількох містах обласного значення були достроково припинені повноваження міських голів. Як зазначають аналітики, насторожує той факт, що ці випадки мали політичне забарвлення і стосувались міських голів, які не належали на той час до правлячої партії. У більшості випадків умотивованість рішень місцевих рад виглядала доволі сумнівною. Разом із тим усунути із посади сільським, селищним, міським головам з перемінним успіхом удавалось довести в судах неправомірність дій депутатів. Ситуації були схожі – після дострокового припинення повноважень сільського, селищного, міського голови, відповідно до ч. 2 ст. 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1], його повноваження тимчасово здійснював секретар відповідної ради, який, як правило, або був представником провладної на той час політичної сили, або лояльним до центральної влади і провідної політичної партії.

Так, наприклад, 31 березня 2011 р. Чернівецька міська рада ухвалила рішення [9] про дострокове припинення повноважень міського голови Миколи Федорука, який на виборах 2010 р. мешканцями Чернівців був уп'яте обраний на посаду. За нього було віддано понад 60% голосів виборців. Відразу після підрахунку голосів депутатів міської ради з приводу дострокового припинення повноважень Чернівецького міського голови було ухвалене рішення міськради про покладання виконання обов'язків міського голови на секретаря ради Віталія Михайлішина. Уже 01 квітня 2011 р. членами правління Асоціації міст України було направлено відповідне звернення на ім'я Голови Верховної Ради з проханням звернути увагу на ситуацію, яка склалася в Чернівецькій міській раді, та в разі необхідності призначити позачергові вибори до неї. При цьому 13 квітня 2011 р. міська рада вносить зміни до Регламенту й до Положення про постійні комісії, які, відповідно до висновків Інституту законодавства Верховної

Ради України та Інституту держави і права ім. Корецького, визнані такими, що не відповідають Конституції України. 14 квітня 2011 р. міською радою ухвалюється рішення про практично повну зміну персонального складу виконкому ради та звільнення всіх заступників міського голови. Незважаючи на підтримку Асоціації міст України, М. Федорук так і не зміг ані довести свою правоту в суді, ані домогтися призначення дострокових виборів. Верховна Рада тричі розглядала проекти актів про призначення дострокових виборів у м. Чернівці (07 квітня 2011 р., 20 жовтня 2011 р і 21 березня 2012 р.). Однак два рази відповідну постанову не було ухвалено, а на третій раз проект постанови взагалі не було включено до порядку денного за браком голосів. У судах перебуває кілька справ, де позивачем виступає М. Федорук, але можна побачити, що наявні всі ознаки затягування процесу їх розгляду. У Чернівцях була створена ініціативна група «Захистимо Чернівці!», яка звернулася із відкритим зверненням до Голови Верховної Ради та Асоціації міст щодо незаконного усунення М. Федорука з посади міського голови, але це результату не дало. Відбулося як мінімум шість зборів різних ініціативних груп з метою ініціювати проведення місцевого референдуму. Жодну ініціативну групу не було зареєстровано міською радою. Незважаючи на згадані вище експертно-правові висновки про неконституційність рішень міськради, ці рішення залишалися чинними.

29 червня 2011 р. міська рада міста Новодністровськ абсолютною більшістю голосів висловила недовіру міському голові Руслану Панчишину. За таке рішення проголосувало 19 депутатів з 28 присутніх, при загальному складі ради – 30 депутатів. Отже, рішення не набрало кваліфікованої більшості у 2/3 голосів від загального складу ради. 20 вересня 2011 р. депутати все ж таки проголосували за дострокове припинення повноважень міського голови [10]. Із тридцяти депутатів за це рішення проголосував 21 депутат, і рішення було прийнято. Секретарем міськради було обрано Миколу Лутчака, на той час генерального директора ТОВ «Мехтрансбуд», одного із підрядників будівництва Дністровської ГАЕС. М. Лутчак був єдиним кандидатом. За нього проголосували 25 депутатів із 29, інші 4 висловились проти. У вересні–жовтні 2011 р. двічі відбувалися збори з ініціювання референдуму про дострокове припинення Новодністровської міської ради, але це не мало реального продовження. У листопаді Сокирянський районний суд Чернівецької області відмовив у задоволенні позовної заяви Р. Панчишина до Новодністровської міськради з приводу цієї ситуації. 08 лютого 2012 р. народним депутатом Г. Москалем на розгляд Верховної Ради України було подано проект постанови «Про призначення позачергових виборів Новодністровського міського голови (міська рада міста Новодністровська Чернівецької області)». Проте несподівано Вінницький апеляційний адміністративний суд 12 квітня 2012 р. відновив Руслана Панчишина на посаді міського голови міста Новодністровськ Чернівецької області, задовольнивши його апеляційну скаргу. При цьому рішення Новодністровської міської ради від 20 вересня 2011 р. про дострокове припинення повноважень міського голови було визнано незаконним і скасовано.

13 березня 2012 р. Нетішинська міська рада ухвалила рішення про дострокове припинення повноважень міського голови Ольги Омельчук. За прийняття такого рішення проголосувало 27 депутатів із 41 депутата загального складу ради. До рішення ради було додано доволі великий перелік підстав для дострокового припинення повнова-

жень міського голови, серед яких було зазначено, що у травні 2011 р. рішенням сесії міської ради роботу міського голови О. Омельчук було визнано незадовільною; на початку березня 2012 р. розглядалося питання про неналежну організацію міським головою роботи виконавчого комітету Нетішинської міської ради, і рішенням ради виконком було розпущено. У результаті прийнятого рішення від 13 березня 2012 р. тимчасово виконуючим обов'язки міського голови став Микола Степаненко. 21 березня 2012 р. рішенням ради було звільнено всіх заступників міського голови та призначено новий склад виконкому [8].

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1], поряд із вищезазначеною санкцією, у п. 10 ч. 1 ст. 26 передбачає прийняття рішення про недовіру сільському, селищному, міському голові на пленарних засіданнях відповідної місцевої ради. Пункт 8 ч. 2 ст. 19 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» [11] дещо дублює це положення законодавства. Проте при цьому законодавство не передбачає ані процедури його застосування, ані інших положень, які б стосувались недовіри, і як показує практика діяльності місцевих рад, депутати поперемінно використовують поняття то «дострокове припинення», то «вираження недовіри». На нашу думку, довіра – не правова категорія, а підстави застосування муніципально-правових санкцій мають бути закріплені нормами муніципального права. Тому пропонуємо, виключити положення щодо вираження недовіри із Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1] та Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» [11]. До того ж варто сказати, що в цьому положенні муніципального законодавства немає потреби, оскільки завдання контролю місцевої ради за головою посадовою особою місцевого самоврядування, очільника виконавчого органу цієї ради виконують норми Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1], які дозволяють відповідній раді достроково припинити повноваження відповідного голови.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що на сьогодні муніципальне законодавство України надає можливість територіальній громаді контролювати власні органи та посадових осіб системи місцевого самоврядування й застосовувати в разі необхідності до них негативні наслідки – муніципально-правові санкції – як безпосередньо, так і за допомогою найвищого представницького органу – місцевих рад. Порядком реалізації такої муніципально-правової санкції, як дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови за рішенням відповідної ради, має певні недоліки, які суттєво впливають на ефективність її реалізації в Україні. Тому чинне муніципальне законодавство України потребує нині нагальних змін. На превеликий жаль, з боку законодавця цим питанням приділяється вкрай мало уваги, незважаючи на те, що місцеве самоврядування є необхідною умовою розвитку будь-якої демократичної держави. Ми наголошуємо, що кожна муніципально-правова санкція, у тому числі й дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови за рішенням відповідної ради, повинна мати просту, зрозумілу й водночас досконалу процедуру реалізації. Адже потреба в їх застосуванні пов'язана з наявністю певних загальних інтересів: суспільних, державних, муніципальних тощо. За наявності такого механізму реалізації муніципально-правових санкцій муніципальне право України здобуде реально діючі власні засоби захисту муніципально-правових відносин.

Реалізація муніципально-правових санкцій, особливо на сучасному етапі розвитку України, потребує належного, детального попереднього правового аналізу, передусім на теоретичному рівні. Це дасть змогу зекономити час, бюджетні кошти й забезпечити належною охороною та захистом реалізацію норм муніципального права України, права територіальної громади на здійснення місцевого самоврядування в Україні, а також усіх муніципально-правових відносин. Без вирішення цих завдань муніципально-правові норми втрачають своє призначення й соціальну сутність.

З метою вдосконалення процедури реалізації дострокового припинення повноважень сільського, селищного, міського голови за рішенням відповідної ради ми пропонуємо таке:

1) закріпити в муніципальному законодавстві положення щодо усунення сільського, селищного, міського голови, повноваження якого достроково припиняються за рішенням відповідної ради, від участі у пленарному засіданні цієї ради;

2) передбачити в нормах муніципального права альтернативу в підписанні рішення місцевої ради, якщо головуючий відмовився чи з інших причин не може підписати рішення відповідної ради. Таке право може бути надано, наприклад, секретарю ради чи іншій особі, яка головує на цьому засіданні, відповідно до положень Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1] та Регламенту відповідної ради;

3) подолати наявні колізії в муніципальному праві України, зокрема пропонуємо виключити п. 10 ч. 1 ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1] та п. 8 ч. 2 ст. 19 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» [11] у частині, що дублює положення щодо «вираження недовіри сільському, селищному, міському голові відповідною радою»;

4) передбачити в положеннях муніципального законодавства гарантії особи, до якої застосовується муніципально-правові санкції. Таку пропозицію можна втілити за допомогою, наприклад, закріплення права на публічний виступ особи, повноваження якої достроково припиняються, з метою пояснення ситуації, що склалася, а також надання відповідей на наявні запитання. У поведінці владних суб'єктів діє спеціально дозвільний принцип, закріплений у ч. 2 ст. 19 Конституції України, – дозволено лише те, що прямо передбачено в Конституції та законах України. Отже, представники муніципальної влади можуть захищати себе від безпідставного застосування муніципально-правових санкцій лише тоді, коли їм законодавством прямо надана така можливість. Це буде одним із проявів утвердження та реалізації принципу

справедливості в механізмі застосування муніципально-правових санкцій і, безумовно, підвищить ефективність їх реалізації.

Список використаної літератури:

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Рішення Конституційного Суду України від 09 лютого 2000 р. № 1-рп / 2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-00>.
4. Про дострокове припинення повноважень міського голови : рішення Черкаської міської ради від 24 квітня 2013 року № 3-1669 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.ck.ua/myrada/html/126517.php?id=126517>.
5. Міській раді Черкаське не вистачило голосів для відставки мера // Інформаційне агентство «УНІАН». – 24 квітня 2013 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unian.ua/politics/781518-miskiy-radi-cherkas-ne-vistachilo-golosiv-dlya-vidstavki-mera.html>.
6. Про затвердження Регламенту Харківської міської ради 6-го скликання : рішення 2 сесії Харківської міської ради 6-го скликання від 22 грудня 2010 року № 17/10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.city.kharkov.ua/ru/dokumenty/reglament-xarkovskogo-gorodskogo-soveta-6-sozyiva.htm>.
7. Тарнавська Н. Збаразькому міському голові висловили недовіру / Н. Тарнавська // Всім. – 26 грудня 2010 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vsim.ua/Polityka/zbarazkomu-miskomu-golovi-visloveli-nedoviru-10189283.html>.
8. Дострокове припинення повноважень міських голів : найбільш резонансні випадки 2010–2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2012/10/Дострокове-припинення-повноважень-міських-голів-найбільш-резонансні-випадки-2010-2012.pdf>.
9. Про дострокове припинення повноваження міського голови : рішення Чернівецької міської ради від 31 березня 2011 року № 70 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://chernivtsy.eu/portal/11243-2>.
10. Про дострокове припинення повноважень міського голови : рішення Новодністровської міської ради від 20 вересня 2011 року № 154 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.miska-rada.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=64:-14-&catid=39:2011-09-28-15-19-16&Itemid=61;.
11. Про статус депутатів місцевих рад : Закон України від 11 липня 2002 № 93-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 40. – Ст. 290.